

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
1.2 Facultatea / Departamentul	Istorie / Istorie
1.3 Catedra	-
1.4 Domeniul de studii	Istorie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studii / Calificarea	LICENȚĂ IF

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei		Curs și seminar special de istorie medievală universală ACTUL DE CTITORIE ÎN EUROPA CENTRALĂ ȘI RĂSĂRITEANĂ (SEC. X-XVIII)					
2.2 Titularul activităților de curs		Prof. univ. dr. Petronel ZAHARIUC					
2.3 Titularul activităților de seminar		Conf. univ. dr. Ioan-Augustin GURIȚĂ					
2.4 Anul de studiu	III	2.5 Semestrul	6	2.6 Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	OP

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	48	din care: 3.5 curs	24	3.6 seminar/laborator	24
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					13
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					15
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					14
Tutoriat					
Examinări					10
Alte activități.....					
3.7 Total ore studiu individual		52			
3.8 Total ore pe semestru		100			
3.9 Numărul de credite		4			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Nu este cazul
4.2 de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	Nu este cazul
5.2 de desfășurare a seminarului/laboratorului	Nu este cazul

6. Competențe specifice acumulate

6.1 Competențe profesionale	<p>C1. Producerea punctuală a unor noi cunoștințe istorice pe baza cunoașterii aprofundate a unei epoci și/sau probleme istorice</p> <p>C2. Utilizarea conceptelor și metodelor de bază a cel puțin unei alte științe sociale sau umaniste</p>
-----------------------------------	--

6.2 Competențe transversale	CT1. Căutarea, identificarea și utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare CT2. Conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue
-----------------------------------	--

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> - Stabilirea faptelor istorice pe baza informațiilor din surse primare și interpretarea lor. - Utilizarea unor metode moderne de cercetare și interpretare istorică - Capacitatea de a sintetiza informațiile bibliografice și documentare cu caracter istoric și de a le organiza după criteriul relevanței
7.2 Obiective specifice	<ul style="list-style-type: none"> - îndeplinirea eficientă, la termen și cu rigurozitate, a sarcinilor profesionale, cu respectarea principiilor eticii activității științifice, aplicarea riguroasă a regulilor de citare și respingerea plagiatului - aplicarea tehnicilor de relaționare în grup și de muncă eficientă în echipă, cu asumarea de roluri diverse - căutarea, identificarea și utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare; conștientizarea motivațiilor învățării continue - dezvoltarea obișnuinței dezbaterii argumentate și a construcției logice a discursului - autoevaluarea obiectivă a nevoii de formare profesională în scopul inserției și adaptabilității la cerințele pieței muncii specifică domeniului

8. Conținuturi

8. 1 Curs	Metode de predare	Observații
Introducere	Prelegerea academică	
Ctitor și ctitorie. Înțelesuri, izvoare, fundamente	Expunere liberă, cu analize de cazuri	
Ctitoria în Imperiul Bizantin (I). Fundațiile. Hramurile. Organizarea spațiului sacru. Pictura	Prelegerea academică	
Ctitoria în Imperiul Bizantin (II). Legislație și canoane. Drepturile și obligațiile ctitorilor. Necropolele	Expunere liberă, cu analize de cazuri	
Ctitoriile cu destinație monahală din Muntele Athos, Asia Mică, Arhipelagul grecesc și Peninsula Balcanică (sec. X-XVI)	Expunerea	
Primele mănăstiri sârbești	Expunere liberă, cu analize de cazuri	
Actul de ctitorie ca fenomen istoric în spațiul rus	Expunere liberă, cu analize de cazuri	
Cnezii români din Transilvania și primele ctitorii românești. Biserici fortificate	Expunere liberă, cu analize de cazuri	
Primele ctitorii din Țara Românească – între Orient și Occident. Portretul votiv – din Bizanț în Țările Române	Prelegerea academică	
Primele ctitorii din Moldova	Prelegerea academică	
Țările Române și Creștinătatea Răsăriteană. Danii, închinări, moștenire simbolică	Expunere liberă, cu analize de cazuri	
Dreptul de ctitorie în lumea ortodoxă (sec. XVII-XIX). Situația Bisericii Ortodoxe în cadrul Imperiului Otoman. Ctitoriile domnilor fanarioți	Expunere liberă, cu analize de cazuri	
Ctitorie și genealogie	Prelegerea	
Dreptul de ctitorie la începuturile epocii moderne;	Expunere liberă, cu analize de	

drumul către secularizarea averilor mănăstirești	cazuri
--	--------

Bibliografie

- Ahrweiler, Hélène, *Byzance: les pays et les territoires*, London, 1976.
- Balș, G., *Bisericile lui Ștefan cel Mare*, București, 1925.
- Balș, G., *Bisericile și mănăstirile moldovenești din veacul al XVI-lea*, București, 1928.
- Balș, G., *Bisericile și mănăstirile moldovenești din veacurile al XVII-lea și al XVIII-lea*, București, 1933.
- Barbu, Daniel, *Pictura murală din Țara Românească în secolul al XIV-lea*, București, 1986.
- Bădărău, Dan, Caproșu, I., *Iașii vechilor zidiri*, Iași, 1973; ediția a II-a, Iași, 2007.
- Bodogae, Teodor, *Ajutoarele românești de la Mănăstirile din Sfântul Munte Athos*, Sibiu, 1940.
- Braniște, Ene, *Liturgica generală cu noțiuni de artă bisericească, arhitectură și pictură creștină*, ediție îngrijită de Eugen Drăgoi, Galați, 2008.
- Brumfield, William Craft, *Landmarks of Russian architecture*, Routledge, 1997.
- Bulat T. G., *Dreptul de patronat în Biserica Ortodoxă Română*, Chișinău, 1938.
- Cavallo, Guglielmo (coord.), *Omul bizantin*, Iași, 2000.
- Chihăia, Pavel, *Țara Românească între Bizanț și Occident*, Iași, 1995.
- Comarnescu, Petru, *Îndreptar artistic al monumentelor din nordul Moldovei*, București, 1961.
- Constantinople and its Hinterland*, edited by Gilbert Dagron and Cyril Mango, London, 1995.
- Crăciun, Maria, *Semnificațiile ctitoririi în Moldova medievală. O istorie socială a religiei, în Național și universal în istoria românilor*. Studii oferite prof. dr. Șerban Papacostea cu ocazia împlinirii a 70 de ani, volum editat de Ovidiu Cristea și Gheorghe Lazăr, București, 1998.
- Cronț, Gheorghe, *Dreptul de ctitorire în Țara Românească și Moldova. Constituirea și natura juridică a fundațiilor din Evul Mediu*, în SMIM, IV, 1960, p. 77-116.
- Curcic, Sloboda, *Gračanica: King Milutin's Church and Its Place in Late Byzantine Architecture*, Pennsylvania State University Press, 1979.
- Delvoye, Charles, *Arta bizantină*, I-II, trad. de Florica-Eugenia Condurachi, București, 1976.
- Dobrei, Florin, *Tezaur hunedorean - bisericile ortodoxe monument istoric*, Deva, 2014
- Dobrei, Florin, *Bisericile ortodoxe hunedorene*, Reșița, 2011.
- Drăguț, Vasile, *Arta gotică în România*, București, 1979.
- Drăguț, Vasile, *Pictura murală din Transilvania*, București, 1970.
- Drăguț, Vasile, *Arta creștină în România, Sec. XVI*, București, 1989.
- Drăguț, Vasile, *Arta românească – Preistorie, Antichitate, Ev Mediu, Renaștere, Baroc*, București, 2000.
- Drăguț, Vasile, *Dicționar enciclopedic de artă medievală românească*, București, 1976.
- Ducellier, Alain, *Bizantinii. Istorie și cultură*, București, 1997.
- Erlande-Brandenburg, Alain, *Catedrala*, trad. de Dinu Moarcăș, București, 1993.
- Floca, Ioan N., *Canoanele Bisericii Ortodoxe ; note și comentarii*, ed. a III-a, Sibiu, 2005.
- Floca, Ioan N., Joantă, Sorin, *Drept bisericesc*, vol. I, Sibiu, 2006.
- Georgescu, Valentin, *Bizanțul și instituțiile românești până la mijlocul secolului al XVIII-lea*, București, 1980.
- Ghica-Budești, N., *Evoluția arhitecturii în Muntenia*, partea I-IV, Vălenii de Munte, 1927-1936 (în BCMI, 1927, 1930, 1932 și 1936).
- Grabar, André, *Iconoclasmul bizantin. Dosarul arheologic*, București, 1991.
- Grabar, André, *L'empereur dans l'art byzantin. Recherches sur l'art officiel de l'Empire d'Orient*, Paris, 1936.
- Guy Marica, Viorica, *Arta gotică*, București, 1970.
- Henry, Paul, *Monumentele din Moldova de nord de la origini până la sfârșitul secolului al XVI-lea. Contribuție la studiul civilizației moldave*, trad. de Constanța Tănăsescu, București, 1984.
- Hoddinot R. F., *Early Byzantine Churches in Macedonia and Southern Serbia: A Study of the Origins and the Initial Development of East Christian Art*, Palgrave Macmillan, 1963.
- Hussey, J. M., *The Orthodox Church in the Byzantine Empire*, Oxford, Clarendon Press, 1990.
- Instituții feudale din Țările Române. Dicționar*, coordonatori Ovid Sachelarie și Nicolae Stoicescu, București, 1988.
- Ionescu, Grigore, *Istoria arhitecturii în România*, I-II, București, 1963-1965.
- Iorga, N., *Istoria artei medievale și moderne în legătură cu dezvoltarea societății*, București, 1923.
- Iorga, Nicolae, *Bizanț după Bizanț*, București, 1992.
- Iorga, Nicolae, *Istoria vieții bizantine*, București, 1974.
- Jackson, Thomas Graham, *Byzantine and Romanesque architecture*, The University of Chicago Press, Chicago, 1913.
- Janin, R., *La géographie ecclésiastique de l'Empire Byzantin*, Paris, 1953.
- Kaplan, Michel, *Bizanț*, București, 2010.
- Lazarev, Viktor, *Istoria picturii bizantine*, vol I-III, București, 1980.
- Lossky, Vladimir, *Introducere în teologia ortodoxă* București, 1993.
- Malamut, Elisabeth, *Les îles de L'Empire Byzantin (VIIIe-XIIe siècles)*, vol. I-II, Paris, 1988.
- Mango, Cyril, *Byzantine Architecture*, London, 1985
- Markovic, Miodrag, *Serbia in Byzantium – the patronage of Serbian ktetors in the Byzantine empire*, în *Byzantine heritage and Serbian art II: Sacral art of the Serbian lands in the Middle ages*, eds. D. Vojvodić, D. Popović, Belgrade, 2016, p. 57-73.
- Matic, Miljana, *Ktetur portraits of church dignitaries in Serbian post-Byzantine painting (part one)*, în „Zograf”, 42 (2018), p.

181-208.

- Milaș, Nicodim, *Dreptul bisericesc oriental*, trad. de Dim. I. Cornilescu și Vasile Radu, București, 1915.
- Monumente istorice și bisericești din Mitropolia Moldovei și Sucevei*, Iași, 1974.
- Negrău, Elisabeta, *Cultul suveranului sud-est european și cazul Țării Românești. O perspectivă artistică*, Iași, 2011.
- Nicolescu, Corina, *Argintăria laică și religioasă în Țările Române (sec. XIV–XIX)*, București, 1968.
- Obolensky, Dimitri, *Un Commonwealth medieval : Bizanțul. Europa de Răsărit, 500-1453*, trad. de Claudia Dumitriu, București, 2002.
- Obolensky, Dimitri, *Un commonwealth medieval: Bizanțul*, București, 2002.
- Ousterhout, Robert G., *Eastern Medieval Architecture*, Oxford University Press, 2019.
- Pippidi, Andrei, *Tradiția politică bizantină în Țările Române în secolele XVI-XVIII*, București, 1983; ed. a II-a, București, 2001.
- Popescu, Tudor R., *Fundațiunea în dreptul comparat cu specială privire în dreptul românesc*, Iași, 1938.
- Pușcașu, Voica Maria, *Actul de ctitorire ca fenomen istoric în Țara Românească și Moldova până la sfârșitul secolului al XVIII-lea*, București, 2001.
- Repertoriul monumentelor și obiectelor de artă din timpul lui Ștefan cel Mare*, București, 1958.
- Rusu, Adrian Andrei, Burnichioiu, Ileana, *Monumente medievale din Țara Hațegului*, Cluj-Napoca, 2008.
- Rusu, Adrian Andrei, *Castelarea carpatică. Fortificații și cetăți din Transilvania și teritoriile învecinate (sec. XIII-XIV)*, Cluj-Napoca, 2005.
- Rusu, Adrian Andrei, *Ctitori și biserici din Țara Hațegului până la 1700*, Editura Muzeului Sătmărean, Satu Mare, 1997.
- Stoicescu, Nicolae, *Bibliografia localităților și monumentelor feudale din România, I – Țara Românească (Muntenia, Oltenia și Dobrogea)*, vol. 1-2, Editura Mitropoliei Olteniei, 1970.
- Stoicescu, Nicolae, *Repertoriul bibliografic al localităților și monumentelor medievale din Moldova*, București, 1974.
- Theodorescu, Răzvan, *Bizanț, Balcani, Occident. La începuturile culturii medievale românești (secolele X-XIV)*, București, 1974.
- Theodorescu, Răzvan, *Cățiva «oameni noi», ctitorii medievale*, în *Itinerarii medievale*, București, 1979, p. 37-96.
- Theodorescu, Răzvan, *Civilizația românilor între medieval și modern. Orizontul imaginii (1550-1800)*, vol. I-II, București, 1987.
- Thomas, John P., *Private Religious Foundations in the Byzantine Empire*, Dumbarton Oaks, 1987.
- Treadgold, Warren, *O istorie a statului și societății bizantine*, Vol I-II, Iași, 2004.
- Treadgold, Warren, *O scurtă istorie a Bizanțului*, București, 2003.
- Uspensky, Leonid, *Teologia icoanei în Biserica Ortodoxă*, București, 1994.
- Vătășianu, Virgil, *Istoria artei europene. Arta din perioada Renașterii*, București, 1972.
- Walter, Christopher, *Art and Ritual of the Byzantine Church*, London, 1982.
- Wescoat, Bonna D., Ousterhout, Robert G., *Architecture of the sacred space, ritual and experience from classical Greece to Byzantium*, Cambridge University Press, Cambridge, 2012.
- Winston, Richard, *Hagia Sophia, A History*, New York, 2018.
- Zagraevsky, Sergey V., *Typological forming and basic classification of Ancient Russian church architecture*, disponibil online la adresa: http://zagraevsky.com/classification_engl.htm.

8. 2 Seminar	Metode de predare	Observații
Introducere	conversația; explicația	
Actul de ctitorie ca fenomen istoric în lumea bizantină și post-bizantină	conversația euristică; comparația; dezbateră	
Dreptul de ctitorie. Legislația bizantină și post-bizantină. Canoanele	conversația euristică; comparația	
Studiu de caz: Sfânta Sofia din Constantinopol; mănăstirile de la Muntele Athos	explicația; demonstrația; conversația	
Studii de caz: vechile biserici din Constantinopol, Mistra și Salonic. Mănăstirile de la Meteora	conversația; dezbateră; demonstrația	
Primele ctitorii ale țarilor bulgari. Ctitorii ale familiilor domnitoare sârbe	conversația; dezbateră; exemplificarea; comparația	
Cele dintâi ctitorii din spațiul rus	conversația; explicația; dezbateră; studiul de caz	
Bisericile din Țara Hațegului. Studii de caz Biserici fortificate din Trasilvania	conversația; problematizarea; comparația	
Studii de caz: Sfântul Nicolae-Argeș, Vodița, Cozia	explicația; exemplificarea; conversația euristică	

Ctitorii domnești din Moldova până la mijlocul secolului al XVI-lea Necropolele domnești	conversația euristică; comparația; studiul de caz	
Ajutoarele românești pentru Locurile Sfinte din Orientul Ortodox și Muntele Athos	conversația; explicația; exemplificarea; comparația	
Ctitoriile domnilor fanarioți. Studii de caz	conversația euristică; dezbateră; activitatea practică; comparația; studiul de caz	
Ctitorie și genealogie. Moștenirea dreptului de ctitorie. Tablourile votive	conversația; demonstrația; activitatea practică; studiul de caz	
Dreptul de ctitorie la începuturile epocii moderne	conversația; explicația	

Bibliografie

- Ahrweiler, Hélène, *Byzance: les pays et les territoires*, London, 1976.
- Balș, G., *Bisericile lui Ștefan cel Mare*, București, 1925.
- Balș, G., *Bisericile și mănăstirile moldovenești din veacul al XVI-lea*, București, 1928.
- Balș, G., *Bisericile și mănăstirile moldovenești din veacurile al XVII-lea și al XVIII-lea*, București, 1933.
- Barbu, Daniel, *Pictura murală din Țara Românească în secolul al XIV-lea*, București, 1986.
- Bădărău, Dan, Caproșu, I., *Iașii vechilor zidiri*, Iași, 1973; ediția a II-a, Iași, 2007.
- Bodogae, Teodor, *Ajutoarele românești de la Mănăstirile din Sfântul Munte Athos*, Sibiu, 1940.
- Braniște, Ene, *Liturgica generală cu noțiuni de artă bisericească, arhitectură și pictură creștină*, ediție îngrijită de Eugen Drăgoi, Galați, 2008.
- Brumfield, William Craft, *Landmarks of Russian architecture*, Routledge, 1997.
- Bulat T. G., *Dreptul de patronat în Biserica Ortodoxă Română*, Chișinău, 1938.
- Cavallo, Guglielmo (coord.), *Omul bizantin*, Iași, 2000.
- Chihaiia, Pavel, *Țara Românească între Bizanț și Occident*, Iași, 1995.
- Comarnescu, Petru, *Îndreptar artistic al monumentelor din nordul Moldovei*, București, 1961.
- Constantinople and its Hinterland*, edited by Gilbert Dagron and Cyril Mango, London, 1995.
- Crăciun, Maria, *Semnificațiile ctitoririi în Moldova medievală. O istorie socială a religiei, în Național și universal în istoria românilor*. Studii oferite prof. dr. Șerban Papacostea cu ocazia împlinirii a 70 de ani, volum editat de Ovidiu Cristea și Gheorghe Lazăr, București, 1998.
- Cronț, Gheorghe, *Dreptul de ctitorie în Țara Românească și Moldova. Constituirea și natura juridică a fundațiilor din Evul Mediu*, în SMIM, IV, 1960, p. 77-116.
- Curcic, Sloboda, *Gračanica: King Milutin's Church and Its Place in Late Byzantine Architecture*, Pennsylvania State University Press, 1979.
- Delvoye, Charles, *Arta bizantină*, I-II, trad. de Florica-Eugenia Condurachi, București, 1976.
- Dobrei, Florin, *Tezaur hunedorean - bisericile ortodoxe monument istoric*, Deva, 2014
- Dobrei, Florin, *Bisericile ortodoxe hunedorene*, Reșița, 2011.
- Drăguț, Vasile, *Arta gotică în România*, București, 1979.
- Drăguț, Vasile, *Pictura murală din Transilvania*, București, 1970.
- Drăguț, Vasile, *Arta creștină în România, Sec. XVI*, București, 1989.
- Drăguț, Vasile, *Arta românească – Preistorie, Antichitate, Ev Mediu, Renaștere, Baroc*, București, 2000.
- Drăguț, Vasile, *Dicționar enciclopedic de artă medievală românească*, București, 1976.
- Ducellier, Alain, *Bizantinii. Istorie și cultură*, București, 1997.
- Erlande-Brandenburg, Alain, *Catedrala*, trad. de Dinu Moarcăș, București, 1993.
- Floca, Ioan N., *Canoanele Bisericii Ortodoxe ; note și comentarii*, ed. a III-a, Sibiu, 2005.
- Floca, Ioan N., Joantă, Sorin, *Drept bisericesc*, vol. I, Sibiu, 2006.
- Georgescu, Valentin, *Bizanțul și instituțiile românești până la mijlocul secolului al XVIII-lea*, București, 1980.
- Ghica-Budești, N., *Evoluția arhitecturii în Muntenia*, partea I-IV, Vălenii de Munte, 1927-1936 (în BCMI, 1927, 1930, 1932 și 1936).
- Grabar, André, *Iconoclasmul bizantin. Dosarul arheologic*, București, 1991.
- Grabar, André, *L'empereur dans l'art byzantin. Recherches sur l'art officiel de l'Empire d'Orient*, Paris, 1936.
- Guy Marica, Viorica, *Arta gotică*, București, 1970.
- Henry, Paul, *Monumentele din Moldova de nord de la origini până la sfârșitul secolului al XVI-lea. Contribuție la studiul civilizației moldave*, trad. de Constanța Tănăsescu, București, 1984.
- Hoddinot R. F., *Early Byzantine Churches in Macedonia and Southern Serbia: A Study of the Origins and the Initial Development of East Christian Art*, Palgrave Macmillan, 1963.
- Hussey, J. M., *The Orthodox Church in the Byzantine Empire*, Oxford, Clarendon Press, 1990.
- Instituții feudale din Țările Române. Dicționar*, coordonatori Ovid Sachelarie și Nicolae Stoicescu, București, 1988.

Ionescu, Grigore, *Istoria arhitecturii în România*, I-II, București, 1963-1965.

Iorga, N., *Istoria artei medievale și moderne în legătură cu dezvoltarea societății*, București, 1923.

Iorga, Nicolae, *Bizanț după Bizanț*, București, 1992.

Iorga, Nicolae, *Istoria vieții bizantine*, București, 1974.

Jackson, Thomas Graham, *Byzantine and Romanesque architecture*, The University of Chicago Press, Chicago, 1913.

Janin, R., *La géographie ecclésiastique de l'Empire Byzantin*, Paris, 1953.

Kaplan, Michel, *Bizanț*, București, 2010.

Lazarev, Viktor, *Istoria picturii bizantine*, vol I-III, București, 1980.

Lossky, Vladimir, *Introducere în teologia ortodoxă* București, 1993.

Malamut, Elisabeth, *Les îles de L'Empire Byzantin (VIIIe-XIIe siècles)*, vol. I-II, Paris, 1988.

Mango, Cyril, *Byzantine Architecture*, London, 1985

Markovic, Miodrag, *Serbia in Byzantium – the patronage of Serbian ktetors in the Byzantine empire*, în *Byzantine heritage and Serbian art II: Sacral art of the Serbian lands in the Middle ages*, eds. D. Vojvodić, D. Popović, Belgrade, 2016, p. 57-73.

Matic, Miljana, *Ktetor portraits of church dignitaries in Serbian post-Byzantine painting (part one)*, în „Zograf”, 42 (2018), p. 181-208.

Milaș, Nicodim, *Dreptul bisericesc oriental*, trad. de Dim. I. Cornilescu și Vasile Radu, București, 1915.

Monumente istorice și bisericești din Mitropolia Moldovei și Sucevei, Iași, 1974.

Negrău, Elisabeta, *Cultul suveranului sud-est european și cazul Țării Românești. O perspectivă artistică*, Iași, 2011.

Nicolescu, Corina, *Argintăria laică și religioasă în Țările Române (sec. XIV–XIX)*, București, 1968.

Obolensky, Dimitri, *Un Commonwealth medieval : Bizanțul. Europa de Răsărit, 500-1453*, trad. de Claudia Dumitriu, București, 2002.

Obolensky, Dimitri, *Un commonwealth medieval: Bizanțul*, București, 2002.

Ousterhout, Robert G., *Eastern Medieval Architecture*, Oxford University Press, 2019.

Pippidi, Andrei, *Tradiția politică bizantină în Țările Române în secolele XVI-XVIII*, București, 1983; ed. a II-a, București, 2001.

Popescu, Tudor R., *Fundațiunea în dreptul comparat cu specială privire în dreptul românesc*, Iași, 1938.

Pușcașu, Voica Maria, *Actul de ctitorire ca fenomen istoric în Țara Românească și Moldova până la sfârșitul secolului al XVIII-lea*, București, 2001.

Repertoriul monumentelor și obiectelor de artă din timpul lui Ștefan cel Mare, București, 1958.

Rusu, Adrian Andrei, Burnichioiu, Ileana, *Monumente medievale din Țara Hațegului*, Cluj-Napoca, 2008.

Rusu, Adrian Andrei, *Castelarea carpatică. Fortificații și cetăți din Transilvania și teritoriile învecinate (sec. XIII-XIV)*, Cluj-Napoca, 2005.

Rusu, Adrian Andrei, *Ctitori și biserici din Țara Hațegului până la 1700*, Editura Muzeului Sătmărean, Satu Mare, 1997.

Stoicescu, Nicolae, *Bibliografia localităților și monumentelor feudale din România, I – Țara Românească (Muntenia, Oltenia și Dobrogea)*, vol. 1-2, Editura Mitropoliei Olteniei, 1970.

Stoicescu, Nicolae, *Repertoriul bibliografic al localităților și monumentelor medievale din Moldova*, București, 1974.

Theodorescu, Răzvan, *Bizanț, Balcani, Occident. La începuturile culturii medievale românești (secolele X-XIV)*, București, 1974.

Theodorescu, Răzvan, *Câțiva «oameni noi», ctitorii medievale*, în *Itinerarii medievale*, București, 1979, p. 37-96.

Theodorescu, Răzvan, *Civilizația românilor între medieval și modern. Orizontul imaginii (1550-1800)*, vol. I-II, București, 1987.

Thomas, John P., *Private Religious Foundations in the Byzantine Empire*, Dumbarton Oaks, 1987.

Treadgold, Warren, *O istorie a statului și societății bizantine*, Vol I-II, Iași, 2004.

Treadgold, Warren, *O scurtă istorie a Bizanțului*, București, 2003.

Uspensky, Leonid, *Teologia icoanei în Biserica Ortodoxă*, București, 1994.

Vătășianu, Virgil, *Istoria artei europene. Arta din perioada Renașterii*, București, 1972.

Walter, Christopher, *Art and Ritual of the Byzantine Church*, London, 1982.

Wescoat, Bonna D., Ousterhout, Robert G., *Architecture of the sacred space, ritual and experience from classical Greece to Byzantium*, Cambridge University Press, Cambridge, 2012.

Winston, Richard, *Hagia Sophia, A History*, New York, 2018.

Zagraevsky, Sergey V., *Typological forming and basic classification of Ancient Russian church architecture*, disponibil online la adresa: http://zagraevsky.com/classification_engl.htm.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul acestei discipline este coroborat cu așteptările comunității, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului. Cursul urmărește să ofere studenților o mai bună pregătire în domeniu, înțelegerea fenomenelor istorice aferente temei, precum și dobândirea de competențe profesionale specifice.

--

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Însușirea corespunzătoare a cunoștințelor specifice	Colocviu	50%
10.5 Seminar/laborator	Analiza comparativă a subiectului; spirit critic în abordarea bibliografiei; consultarea surselor primare	Activitatea la seminarii, redactarea unor referate științifice	50%
10.6 Standard minim de performanță			
x			

Data completării

.....

Semnătura titularului de curs

.....

Semnătura titularului de seminar

.....